

Protocol ongewenst en grensoverschrijdend gedrag leerlingen

1. Inleiding

Basisschool Oranje Nassau wil voor alle leerlingen een veilige plaats zijn. De school zorgt voor een rustige, vertrouwde en gestructureerde omgeving waar leerlingen kunnen leren en spelen. Een goed pedagogisch klimaat is een voorwaarde om te komen tot een optimale ontwikkeling. In elke groep geven wij daar vorm aan door te werken met de Kanjertraining. “We leveren een bijdrage aan de opvoeding van onze leerlingen tot zelfstandige mensen met een positief zelfbeeld: mensen die zichzelf en elkaar waarderen, zich competent voelen, zelfvertrouwen en een positief kritische houding ten opzichte van hun omgeving hebben. Wij zijn een school met aandacht voor leerlingen die extra zorg nodig hebben, zowel op onderwijskundig als op pedagogisch gebied.”

De laatste jaren hebben we steeds meer te maken met volle, bewerkelijke en/of dynamische groepen. Het kost leerkrachten in een toenemend aantal groepen moeite om “Grip op de groep” te houden. Het moge duidelijk zijn dat dit ten koste gaat van de ontwikkeling van veel kinderen, van de sfeer in de groep, van het plezier wat kinderen op school ervaren en het plezier dat leerkrachten uit hun werk halen.

In het kader van ‘Passend Onderwijs’ blijven steeds meer leerlingen met gedrags- en ontwikkelingsproblemen op de basisschool. Het omgaan met die ontwikkelingsproblemen valt voor een groot deel binnen de zogenaamde Basisondersteuning, de ondersteuning die elke basisschool wordt geacht te kunnen geven. Ons streven is m.b.v. het inzetten van interne en externe specialisten zo goed mogelijk aan de onderwijsbehoefte van elk kind tegemoet te komen. Daarnaast worden leerkrachten steeds vaker geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag van individuele leerlingen. Dit uit zich in het geven van brutale antwoorden, het gebruik van grove taal, niet gehoorzamen aan leerkrachten, weglopen van school, pesten van andere leerlingen, gooien van voorwerpen, agressiviteit of geen respect tonen voor de ander. Het beantwoorden van de belangrijke vraag: “Waarom?” valt buiten het bereik van dit protocol.

Vanuit de leerkrachten, maar waarschijnlijk ook vanuit de leerlingen en ouders, is er een toenemende behoefte aan een consequente aanpak van grensoverschrijdend gedrag binnen de school.

2. Doel van dit protocol

- Samenhang bevorderen in de aanpak van ongewenst gedrag en eenduidigheid in handelen van leerkrachten bij constatering van grensoverschrijdend gedrag.
- Leerkrachten en schoolleiding een duidelijke handreiking bieden om goed te kunnen reageren op dit gedrag.
- Duidelijkheid voor leerlingen en hun ouders
- Ouders in een vroeg stadium betrekken bij de gedragsmatige ontwikkeling van hun kind, verantwoordelijkheden verhelderen, samen werken met een planmatige aanpak.
- Het structureel verminderen van grensoverschrijdend gedrag in de school, door het volgen van een duidelijk stappenplan.

3. Uitgangspunten

- De pedagogische visie wordt breed gedragen binnen het schoolteam. Het team werkt vanuit deze gezamenlijke visie aan een goed pedagogisch klimaat.
- Leerkrachten zijn pedagogisch competent conform de bekwaamheidseisen zoals die voor de Oranje Nassau School, conform de SBL, Stichting Beroepskwaliteit Leraren, competenties zijn vastgesteld.
- Leerkrachten werken volgens de Handelingsgerichte Methodiek: wat zijn de (onderwijs)behoefte van deze leerling?

4. Omschrijving en publicatie

Het stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag geeft aan welke actie de leerkracht c.q. de directeur onderneemt indien de leerling herhaaldelijk dit gedrag vertoont.

Het maakt voor ouders en leerlingen duidelijk wat onze regels en stappen zijn.

De ouders worden via de schoolgids/ nieuwsbrief op de hoogte gebracht.

Het is belangrijk dat we grensoverschrijdend gedrag voorkomen door alert en structureel begeleiding te geven op ongewenst gedrag.

5. Grensoverschrijdend gedrag

Definitie grensoverschrijdend gedrag:

Wij definiëren grensoverschrijdend gedrag als volgt: Gedrag waardoor de veiligheid en het gevoel van veiligheid binnen de schoolomgeving wordt aangetast.

Kenmerken van grensoverschrijdend gedrag:

- Verbale agressie: grof en kwetsend taalgebruik naar medeleerlingen en/of personeelsleden. Hiertoe worden ook discriminerende en/of seksueel getinte opmerkingen gerekend.

- Fysieke agressie: zoals slaan, schoppen, bijten en bespugen van medeleerlingen en/of personeelsleden. Ook het gooien van spullen naar personen wordt hiertoe gerekend.
- Het moedwillig verstoren van de orde binnen of buiten de groep.
- Het moedwillig vernielen van materiaal.
- Weglopen buiten de invloedssfeer van de school.

Interpretatie van grensoverschrijdend gedrag:

- Corrigeerbaarheid van de leerling (kan de leerling gestopt worden?)
- Frequentie van het grensoverschrijdend gedrag (incidenteel of structureel?)
- Leeftijdsadequaat handelen: (wanneer een kleuter een medeleerling slaat heeft dat een andere lading dan wanneer een bovenbouw leerling dat doet. De inschatting hiervan is aan de professional die een afweging maakt op grond van de ontwikkelingspsychologie. Op grond hiervan kan gesteld worden dat een leerling van 9 à 10 jaar een ontwikkeld empathisch vermogen heeft).

6. Stappenplan ongewenst en grensoverschrijdend leerlinggedrag

De leerling gedraagt zich adequaat.		leerkracht
1. De leerling vertoont ongewenst gedrag. De leerling wordt hierop aangesproken.	1e waar-sc hu-wing	Benoem het gedrag waar je last van hebt: "Ik zie dat...", "ik hoor dat..." En wat het met je/de klas doet (gevoel): "Ik merk dat het ..", "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."
2. Het storende gedrag gaat door. De leerling krijgt een laatste waarschuwing. De leerkracht benoemt dit en geeft aan dat de volgende stap een time-out is.	2e waar-sc hu-wing	"Is het je bedoeling om... (wat doet het met je)?" of "Wil je daarmee stoppen? (gewenst gedrag benoemen)" Nee ☐ "fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee", "Hoe ga je het de volgende keer anders doen?", "Wat spreken we af?" Ja ☐ "Meen je dat?" "Blijf je daarmee doorgaan?" VERBAZING TONEN ☐ Bij ja gelijk naar 3
3.		Bij ja: Leiderstaal: - "Kijk me aan, ik wil dat je nu..", "Stoppen nu", "Hier geven...(materiaal)" - "Je hebt nu de keus....." 1. Je luistert naar mij 2. Consequentie Bij consequentie, ook daadwerkelijk uitvoeren: Time-out plek in andere groep
4. Het storende gedrag gaat door. De leerling krijgt een time-out. Hij/zij gaat voor een korte periode in een andere klas werken. De	Time out Noteren in	In beide keuzes (zie hierboven) een kind-gesprek voeren (buiten lestijd, kind eerst laten afkoelen) Vraag nogmaals naar de BEDOELING

<p>leerkracht bepaalt naar welke klas de leerling gaat en geeft aan voor hoe lang dit is. De leerling krijgt werk mee. Op het afgesproken tijdstip mag de leerling terug komen in zijn eigen klas en op zijn eigen plek. Ouders worden ingelicht (per mail).</p>	<p>Parnas-Sys</p>	<ul style="list-style-type: none"> - “Is het jouw bedoeling om hiermee door te gaan?” - “Wilje echt dat ik jou zie als...?” <p>Onmacht: Nee, ik wil stoppen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afspraken/plan maken - Eventueel goedmaken/herstellen - Ouders informeren <p>Onwil: Ja, ik wil doorgaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ouders bellen voor een gesprek - Kind uit de klas
<p>5. Het storende gedrag gaat door. De leerling krijgt een ‘in de fout brief’ en werkt de rest van de dag in een andere groep. De leerling krijgt de oranje ‘in de fout brief’ en voldoende werk mee. Deze brief moet ingevuld en nabesproken worden met de eigen leerkracht. De leerkracht maakt een kopie van de brief en geeft de oranje brief mee naar huis. Deze brief moet ondertekend worden door de ouder(s)/verzorger(s). De leerkracht maakt een notitie in ParnasSys en neemt contact op met ouders om hen te informeren. Wanneer de leerling de ondertekende de ‘in de fout brief’ volgende dag mee naar school neemt, is hij/zij weer welkom in de groep.</p>	<p>‘In de fout brief’</p> <p>Noteren in Parnas-Sys</p> <p>IB-er inlichten</p>	<p>Vraag nogmaals naar de BEDOELING</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Is het jouw bedoeling om hiermee door te gaan?” - “Wilje echt dat ik jou zie als...?” <p>Onmacht: Nee, ik wil stoppen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afspraken/plan maken - Eventueel goedmaken/herstellen - Ouders informeren <p>Onwil: Ja, ik wil doorgaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ouders bellen voor een gesprek - Kind uit de klas
<p>6. Wanneer de leerling grensoverschrijdend gedrag laat zien dan wordt van bovenstaand stappenplan afgeweken. In dit geval wordt direct gekozen voor een rode ‘in de fout brief’ en een plek in een andere groep of bij de directie. Ook de daaropvolgende dag werkt de leerling op een andere plek. Ouders worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Leerkracht vult een incidentformulier in en zet dit in ParnasSys. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan wij onder andere fysiek geweld</p>	<p>‘In de fout brief’</p> <p>Noteren in Parnas-Sys</p> <p>Directie inlichten</p>	<p>Gesprek met ouders: <u>Keuren ouders het gedrag af?</u></p> <p>Ja:</p> <p>Hulp aanbieden Passende plek indien nodig Maak samen een plan</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 klassen hoger/lager - Puppytraining <p>Ja, maar School: stelling nemen ‘geen excuus voor wangedrag’ Wilt u dat uw kind..?</p> <p>Nee: Grenzen aangeven (smileyposter) Schorsen Is dit de juiste school voor u? Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders</p>

(slaan, schoppen, spugen, bijten enz.), respectloos reageren tegen leerkrachten en andere volwassenen, spullen kapot maken, dreigen enz.		Gedrag verandert niet? Vervangende school
Bij 3 keer een 'in de fout brief' in één maand ben je niet meer welkom op school. De directie bepaalt voor hoe lang.		

7. *Maatwerk*

De procedure zoals hierboven is omschreven moet gezien worden als een richtlijn. Voorafgaand aan welke beslissing dan ook, vindt er altijd overleg plaats tussen directeur, lb-er en leerkracht. Steeds zullen we duidelijk voor ogen moeten hebben waarom deze leerling dit gedrag vertoont. Maar aan alle gedrag zit wel een grens. Daarnaast stellen we ons professioneel op. Niet de emotie regeert, maar de rede.

De directeur is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op de school. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij de directeur afwijkt van het stappenplan. Sommige gevallen van grensoverschrijdend gedrag kunnen onmiddellijk leiden tot schorsing, bijv. daar waar sprake is van ernstig lichamelijk geweld.

8. *Opmerkingen*

Er kunnen in de ontwikkeling van kinderen, om wat voor reden dan ook, stoornissen optreden. Dit kan een lichamelijke/ psychische achtergrond hebben of door traumatische ervaringen in de leefsituatie worden veroorzaakt. ADHD, PDD-nos, Hoogbegaafdheid zijn bijvoorbeeld in het kind zelf gelegen factoren die gedragsproblemen (kunnen) veroorzaken. Maar ook traumatische ervaringen als bijvoorbeeld kindermishandeling, incest, echtscheidingsproblemen, oorlogsvluchtelingen e.d. hebben effecten op het gedrag van kinderen. In deze specifieke gevallen kan er sprake zijn van een aangepaste vorm van dit beleid. E.e.a. wordt dan uitgewerkt door de leerkracht in overleg met de Intern Begeleider/gedragsdeskundigen. Het is belangrijk dat alle leerkrachten van bijzonderheden m.b.t. zulke leerlingen op de hoogte zijn en ernaar handelen (staat in de overdracht, groepsplan, ParnsSys).

Maar hoeveel begrip we ook hebben voor een leerling met bepaalde beperkingen en/of een bepaalde achtergrond: grensoverschrijdend gedrag tolereren wij niet!

Voor in de klas.

Op onze school doen wij het zo...

Onze basisregels zijn gerelateerd aan de kanjertraining die wij in elke groep geven:

Natuurlijk houden we ons aan de regels. Maar wat gebeurt er als iemand zich niet aan de regels houdt?

Fase 1 Code groen	We volgen de basisregels en de groepsregels.
Fase 2 Code lichtgeel	Je overtreedt één van de regels. Na 2 waarschuwingen volgt een time-out. Je werkt een korte periode op een andere plek binnen de groep. Je weet dat je gedrag moet veranderen.
Fase 3 Code donkergeel	Na de time-out blijf je de regels overtreden. Je werkt een korte periode in een andere groep. Je weet dat je gedrag moet veranderen.
Fase 4 Code oranje	Je blijft de regels overtreden. Je bent nu niet meer welkom in je eigen groep. Je krijgt een oranje 'in de fout brief' en werk mee dat je de rest van de dag in een andere groep kunt maken. De leerkracht informeert je ouders. Je ouders moeten de 'in de foutbrief' ondertekenen.
Fase 5 Code rood	Dit gedrag hoort niet op onze school. Je hebt je nu weer niet aan de regels gehouden of je gedrag is zo erg geweest dat we direct actie ondernemen. <ul style="list-style-type: none"> • Je zit de rest van de dag in een andere groep. • Je krijgt een rode 'in de fout brief' mee. • Je ouders worden op school uitgenodigd.
Fase 6 Code paars	Je bent niet meer welkom op school. De directie bepaalt hoe lang dit is.

In de fout brief

Naam:

Groep:

Datum:

Ik heb me niet gehouden aan de schoolregels. Ik heb
(schrijf hier wat je gezegd of gedaan hebt):

Ik zal mijn gedrag veranderen en dat kun je zien aan
de volgende dingen. Schrijf hieronder op waaraan de
juf/meester kan zien dat je je echt goed wilt
gedragen.

1.

2.

3.

Handtekening ouders/verzorgers: